

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LI Ч. 68. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 9-го квітня 1943. No. 68. Jersey City, N. J., Friday, April 9, 1943. VOL. LI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Теа. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Теа. У. П. Союз: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДУМАЮТЬ НАД СПОСОБАМИ, ЯК ПЕРЕВИХОВАТИ ЄВРОПУ

НЮ ЙОРК. — З нарад, які відбуваються в Ню Йорк Юніверситі в справі перевиховання тих, що були під впливами „Осі“, виходить, що американський уряд думає не тільки про те, щоби поладити політичні, харчеві чи валютні справи у повоєнному світі, зглядно в повоєнній Європі, але теж і виховні, очевидно в звязку з Об'єднаними Державами. Іде в першу чергу про те, щоби повернути назад ті виховні системи, які Німеччина знищила в себе і в тих краях, які загарбала. Замітне, що піднесено, що одним з великих недомагань Версайського договору було те, що не включено в цей договір конечну потребу піднесення освіти „звичайної людини“ в Європі.

ПОНАД 24 БІЛІОНИ НА МАРИНАРКУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт звернувся до конгресу з проханням затвердити видатки на потреби мариноарки на 1944 рік, які згідно з проектом виноситимуть великанську суму, бо \$24,551,070,000. Минулого року видатки ці виносили понад 23 біліони доларів. При тому треба мати на увазі, що морські сили дуже збільшились. Секретар Накс подає, що з кінцем року будуть ті сили мати 2,500,000 моряків. Отсі видатки, хоч які великі є новим визовом, киненим державам „Осі“.

БОЛІВІЯ У ВІЙНІ З „ВІСЮ“.

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — В Болівії проголошено загальну мобілізацію у звязку з рішенням президента республіки і його кабінету, що край іде до війни, стоячи по стороні Об'єднаних Держав, а проти держав „Осі“. Таким чином Болівія є другим краєм Полудневої Америки, що рішився брати активну участь у війні.

ДАЛІ НЕМА ЗГОДИ У ВУГІЛЬНИМ СПОРІ.

НЮ ЙОРК. — Власники вугільних копалень заявили за те, щоби в їх спорі з майнерською юнією, який не дається поладити, видала рішення Краєва Рада Военної Праці. Та проти цього є Джан Луїс, голова Юнайтед Майн Воркерс.

ЗАКОНПРОЄКТ БЕНКГЕДА ОСТАЄ В СЕНАТІ.

ВАШИНГТОН. — Заветований президентом Рузвельтом фермерський законопроект сенатора Бенкгеда вратував часово своє істновання і зівстав відісланний до Хліборобського Комітету до нового розгляду. Президент спротивився проекту на тій підставі, що якщоб він ввійшов в життя, то спричинив би загальну звишку заробітних платень і цін, а тим самим теж й інфляцію.

РОЗГЛЯДАЮТЬ БРИТІЙСЬКИЙ МОНЕТАРНИЙ ПЛАН.

ВАШИНГТОН. — Виходить, що є тепер два плани щодо повоєнної валютної стабілізації. Один, що його проголосив департамент скарбу, а другий, що його проголошено в Лондоні, як план лорда Кейнса. Бритійський план опирається на передвоєнній заграничній торгівлі, американський на капіталі, який вкладається до Міжнародного Стабілізаційного Фонду.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПРО А. Ч. ХРЕСТ ЯК „АРМІЮ“

САН ФРАНСІСКО. — Говорячи через радіо в справі допомоги жертвами і кровю Американському Червоному Хрестові пані Елеанор Рузвельт заявила, що А. Ч. Хрест є „частиною наших воюючих сил“, бо те, що він дає, піддержує бойового духа вояків.

ВЕЛИКІ ВТРАТИ ЧЕРЕЗ НЕЩАСЛИВИ ВПАДКИ З АВТОМОБІЛЯМИ.

НЮ ЙОРК. — Хоч які є тепер обмеження щодо їзди автомобілями а проте не дуже зменшилося число нещасливих випадків ньюйорського стейту. Отже в 1942 році було в тім стейті 2,184 смертних випадків, спричинених автомобілями. В 1941 році було їх 2,661. Тілесних ушкоджень було з цієї самої причини в 1942 році 87,172. Через оті нещасливі випадки, себто смерть і хвороби, втрачено в стейті в однім тільки минулім році 160,569,204 годин людської праці. З тих втрачених годин треба відрахувати принаймні 40% на втрату в праці для воєнних цілей.

І МНОГІ ПРОФЕСОРИ КРАЩЕ НЕ ВІДПОВІДАЛИБ?

НЮ ЙОРК. — Досліди часопису „Ню Йорк Таймс“ над знанням американської історії серед молоді, що пішла до каледжів, спричинили дуже широку дискусію. Забирають голоси різні фахові, професори, політики і т. п. Дехто каже, що ученики відповідали на жарт, а часопис брав ті відповіді серіозно. Інші підносять, що якби ставити ті питання многим професорам, то вони не давали б кращих відповідей від тих учеників, що виявили таке глибоке незнання найважливіших подій та осіб з історії Америки.

Українські Жінки в Дітроїті Зібрали \$7,000 на А. Ч. Хрест

ДІТРОЙТ. — „Дітроїт Фрі Прес“ подає, що Український Відділ (Юніт) Американського Червоного Хреста, що був зорганізований тому три роки заходами Української Федерації в стейті Мишиген, зібрав, ходячи від хати до хати, суму сім тисяч доларів для А. Ч. Хреста. Часопис подає теж зинмку члениць цього Українського Відділу А. Ч. Хреста. В тому самому числі є теж згадка за концерт, влаштований заходами Федерації в Українським Народнім Домі, на якому було до 1,400 осіб.

„ВОНИ ДАЮТЬ СВОЄ ЖИТТЯ, А МИ ПОЖИЧАЄМО СВОЇ ГРОШІ“

ВАШИНГТОН. — Таке заявив президент Рузвельт, розпочинаючи кампанію за продажу воєнних бондів, яка зачнеться офіційно в наступний понеділок та має принести державній скарбниці в місяці квітні 13 біліонів доларів. Президент продав бонд на суму \$25 своему післанцеві-муринові, а теж два стодесятьдоларові бонди дітячині-наглядачі.

ЖІНКИ ЗАЯВЛЯЮТЬСЯ ЗА СВІТОВУ КООПЕРАЦІЮ

НЮ ЙОРК. — „Якого світа бажаємо собі по війні?“ — питали себе жінки підчас жіночої конференції, скликаної часописом „Ню Йорк Таймс“. У відповіді забирали голос різні визначні жінки і всі вони заявили за те, що жінки бажають бачити по війні міжнародну кооперацію та соціальне і економічне забезпечення для дому, родини і одинокі. Казали, що не може бути мови, щоби вертати в світ по війні до передвоєнних метод. Тому мусить наступити в світлі колективна безпека, що зліквідує війну. Народи відбувались під проводом пані Ен О'Гер МекКормик, відомої журналістки.

ТРЕБА СИЛИ, ЩОБИ ВДЕРЖАТИ СВІТОВЕ ЗАМИРЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Підчас обіду „Інституту оф Песифик Рілейшенс“ говорив підсекретар стейту Сомер Велес про світовий мир. Казав, що він мусить обіймати цілий світ. Через те мусить бути створена для цієї цілі теж і світова організація, в якій важку ролю мусять відгравати Злучені Держави. Щоби такий мер був забезпечений, мусимо і ми бути готові вдержувати для цього певну силу, навіть якби таке вдержування було получене з великими жертвами.

Націсти Будуть Заставлені Повернути Краям Усе Загарбане Добро

ЛОНДОН. — Що нацистичні окупанти обграбили загарбані ними краї з всілякого матеріального добра, це добре відоме. Але вони теж перевезли до Німеччини різні старинності, твори мистецтва і науки, різні лабораторії й т. д. Про те, що з ними станеться, як Аліанти розторощать Гітлера, можна дізнатись з того, що говорив вайкант Саймон в палаті лордів. А що це особа що займає високе урядове становище, то ясне, що його слова, є висказом того, що думає про цю справу британський уряд. Отже лорд Саймон заявив, що вже обговорено між Об'єднаними Державами способи, як дістати назад ті добра, що їх заграбили нацисти в різних краях. При тому виявлено, що якщо нацисти щось знищили, то за те заберуть з Німеччини щось інше, що відповідало б вартості того, що німці забрали.

АНГЛІЯ ПРОТИ ВІЗДУ ДЕ ГОЛЯ ДО АФРИКИ

ЛОНДОН. — Бритійський уряд заявив публічно свою одностайність з прозьбою генерал Айзенговера, аби генерал Шарль де Голь не їхав тепер до північної Африки на стрічу з генералом Жіродом, французьким головним цивільним і військовим начальником у північній Африці. Каже Чорчил, що така візита підчас критичних боїв у Тунісі не була б начасі.

Де Голь і Жіро мали обговорити зіляття в одну цілість війська Воюючих Французів під генералом де Голем і сил: французького уряду в північній Африці під генералом Жіродом. Американська новинарська агенція „Юнаїтід Прес“ каже, що певну ролю в цій справі відіграла стаття в „Ля Марселез“, органі Воюючих Французів, котра критикувала американську політику супроти моряків на французьких кораблях в американських портах.

НОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ОСІ НА БРЕНЕРІ

ЛОНДОН. — Аліантські уряди в Лондоні дістали вістку, що на Бренерськім провалі відбується незадовго конференція представників головних команд німецької й італійської по оборону Італії перед аліантською інвазією.

У Швайцарії курсують чутки, що на конференцію прибудуть теж Мусоліні й Гітлер, але тут ця чутка не знаходить віри. Одначе вважається можливим, що Німеччина вишле Рібентропа, міністра заграничних справ, на попередню конференцію з Мусолінім.

Чутки про цю конференцію пояснюють скликанням конференції як перший вислід посиленої повітряної офензивы Аліантів проти Італії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЯК НЕ ЗНАЄ НІЯКИХ ПЕРЕШКОД. — Сцена, яку маємо перед собою, знята в Алясці. Бачимо сніг навіть на шоломах вояків. І бачимо, як вони скачуть до ледоватої ріки, готуючись стрінати японців всюди й серед кожної погоди.

В ТУНІСІ АМЕРИКАНЦІ ДІПНЯЛИ ЗВ'ЯЗКУ З БРИТІЙСЬКИМИ СИЛАМИ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські збройні сили таки пробилися через довгу і сильну оборонну лінію ген. Ромеля, і хоч потерпіли поважні втрати, бо поля були обложені мінами, то заставили ворога до відступу на цілій лінії, чим облекшили наступ Восьмій Бритійській Армії, з якою вкінці вдалося вже навязати зв'язок. Сталося це на шляху — Гафса-Габес, в горах, віддалених 15 миль від Ель Гетару.

ГЕН. РОМЕЛЬ ПОНІС ВЕЛИКУ ПОРАЗКУ.

ЛОНДОН. — Бритійський прем'єр подав послам британського парламенту добрі новини з Тунісу, коли заявив, що збройні сили ген. Бернарда Л. Монтгомері зломали в полудневім Тунісі опір ген. Ромеля, забравши в полон до 6,000 німецьких та італійських вояків.

УШКОДЖЕНО ДВА НІМЕЦЬКІ КРУЖЛЯКИ.

СТОКГОЛЬМ. — Повідомляють з Норвегії, що в тамошних орстаннях направляють два німецькі кружляки, ушкоджені бомбами.

ПЕРЕЙШЛИ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

ЛОНДОН. — З польських збройних сил перейшли до американської армії 13 американців, що є польського походження, що пішли боротись, заки Америка зачала воювати.

СТАЛІН ВЧИТЬСЯ ПО АНГЛІЙСЬКИ.

ЛОНДОН. — З Москви доносять, що Сталін зачав брати лекції англійської мови з того часу, як його відвідав британський прем'єр Чорчил.

МАНЕВРИ ДЛЯ ОХОРОНИ ПЕРЕД ІНВАЗІЄЮ.

ЛОНДОН. — З Берліна доносять, що нацисти зачали маневри, що мають на цілі контролювати силу оборони перед інвазією Аліантів, якої вони тепер надіються кожної хвилини.

НІМЦІ ХВАЛЯТЬСЯ ЗАТОПЛЕННЯМ 15 КОРАБЛІВ.

БЕРН. — Німецький комунікат говорить, що німецькі субмарини затопили на Атлантийськім океані і Середземнім морю 15 повно навантажених аліантських кораблів, що мали разом 102,000 тон містоті, а крім цього післали на дно один аліантський нішитель.

Як попередні, так і ці перехвалки німецького уряду не находять потвердження з аліантського боку.

ЗГИНУВ ПРОВІДНИК ГІТЛЕРІВСЬКОЇ МОЛОДІ.

ЛОНДОН. — Радіо в Віші каже, що на східному фронті згинув Вільгельм Кольмейер, основник Організації Гітлерівської Молоді. Умовин, серед яких він найшов смерть, не подано.

АЛІАНТИ ПОЦІЛИЛИ КРУЖЛЯК, ЩО ПЛИВАВ ТІЛЬКИ 8 ГОДИН.

КАІРО. — При надаванні медалі командантові підводного човна, Л. Е. Филлатсові зо Ст. Джап, Ню Бронсвик, Канада, виявилось, що аліанти розбили торпедою, вистріленою з підводного човна, перед італійського кружляка, котрий спушено на воду шойно 8 годин тому.

Відзначений офіцер командував розвідною ви-правною, підчас котрої заатакував успішно ворожий боевий корабель.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ЕВАКУАЦІЮ ВІЙСЬК РОМЕЛЯ З АФРИКИ.

МАДРИД. — Надходячі з різних сторін вісти стверджують догад, що німці вже викінчили приготування до охорони повітряних військ маршала Ромеля підчас евакуації їх з Африки до Сицилії. Видно, як Аліанти стиснуть Ромеля в Африці занадто, то він буде пробувати вирвати з Африки як можна найбільше німецьких військ.

За обчисленнями знавців, німці й італійці мають разом у Тунісі 8 дивізій. В тому числі німці мають дві дивізії повзів, один моторизований відділ і одну правильну піхотинську дивізію, а італійці чотири дивізії піхоти. Взввши під увагу втрати німців і італійців, військові знавці припускають, що держави Осі мали в Африці коло 80,000 війська.

НІМЦІ АТАКУЮТЬ ДЕНЬ І НІЧ, АЛЕ БЕЗ УСПІХУ.

ЛОНДОН. — З воєнних повідомлень, що надходять з Москви, виходить, що німці стараються на всі способи пробитися через теперішній фронт і кидають величезні сили війська і танків, головню над Донцем, але вперед не поступають. Советські війська посунулись під Смоленськом, де від кількох днів не було змін. Найбільші втрати понесли німці над Донцем, бо там атакували як день так ніч, кидаючи у бій шораз нові сили, і то самі добіри. На кавказькім фронті положення майже однакове. Бої ведуться недалеко Новоросійська, морської бази над Чорним морем.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES, FOREIGN AND JERSEY CITY RATES.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Студенти й Історія Краю

„Нью Йорк Таймс" зробив оноді справді сензаційний перегляд. Повів він серед 7,000 студентів 37 американських університетів розпити, які мали на цілі відкрити, на скільки вони знають американську історію й географію.

Розпити „Нью Йорк Таймсу" зробили просто сензаційне відкриття феноменального браку знання історії й географії Америки серед студентів найвищих шкіл краю.

І власне типичним приміром бездонного майже незнання американської історії треба признати факт, що 25 процентів (одна четвертина) розпитуваних університетських студентів не знала, що президентом підчас громадянської війни був Абрагам Лінколн.

30 процентів не знало, що підчас першої світової війни президентом Злучених Держав був Вилсон. Дехто уважає, що незнання географії краю є ще глибше, ніж незнання його історії, і ще більше сумне.

Розпит „Нью Йорк Таймсу" не тільки дав сензаційний вислід, але й розкрив рішучо суспільну болячку. Коли свого часу той самий часопис підняв факт, що в 82% американських вищих школах не вимагають від студентів навчання історії краю, то тоді студенти й вчителі відповіли, що студенти історію краю вже добре знають, бо їй навчилися в вищих школах.

ІВАН ФРАНКО
Основи Суспільности
Повість

Постенфірер Шеремета був високий, статний мужчина, з чорними довгими вусами, довгим процим носом, чорними блискучими очима, з широкими рум'янами на здоровому лиці, осмаленому сонцем.

ЩОРАЗ ГЛИБШЕ У МІЖ-НАРОДНІЙ КООПЕРАЦІЇ

Хоч все ще чуємо, що не є виключене, що по війні можуть повстати такі обставини, що Злучені Держави знову замкнуться у собі й відмовляться від порядкування розсвареним світом, то з другого боку є щораз більше офіційних проявів, які дають запевнення, що для ізоляційної американської політики вже вортиться немає.

Що та війна принесе усім державам теж і велике фінансове перетяження, то це очевидно. Але саме тому треба заздалегідь думати, як ті фінансові тягари розложити у домашній і світовій господарстві.

Що це значить, легко зрозуміти, коли возьмемо під увагу, що діялося з валютами різних європейських країв по першій світовій війні. У подібних хаотичних обставинах не буде можлива і по цій війні ніяка широко запроєна економічна і фінансова співпраця з світовими розмірами, як це плянується з боку Об'єднаних Держав.

Проф. Микола Чубатий.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД, ЙОГО СУСІДИ ТА СВІТ ДЕМОКРАТІЇ

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки, дарма що як червона Росія так теж і нацисти є того переконання, що вони вже розв'язали українське питання, згідно з своїми колоніальними плянами.

Що це значить, легко зрозуміти, коли возьмемо під увагу, що діялося з валютами різних європейських країв по першій світовій війні.

З цього виходить, що вже навіть з власного інтересу треба Злученим Державам дбати, щоб такий хаос не повторився і по цій війні. Так ми глядімо на плян департаменту скарбу про заложення Міжнародного Стабілізаційного Фонду, про який дав тепер ширші пояснення секретар Моргантав, а зокрема Гері Гвайт, що є валютним дорадником департаменту скарбу.

Замітне те, що покищо не знають, як до цього пляну поставлять Совети, бо, як виходить з урядового повідомлення, Росія ще не дала відповіді.

У цій міжнародній фінансовій інституції відгравалиб Злучені Держави, цілком природно, головну роль, бо й на них слав би найбільший фінансовий тягар.

Мрії українських націоналістів і тверда дійсність. Сто літ тому у серці східної Європи, в Києві, серед Кирило-Методіївських Братчиків зродилася була ідея розв'язати українське питання в сполучі зі слов'янським світом.

Українська справа жде своєї розв'язки.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД, ЙОГО СУСІДИ ТА СВІТ ДЕМОКРАТІЇ

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки, дарма що як червона Росія так теж і нацисти є того переконання, що вони вже розв'язали українське питання, згідно з своїми колоніальними плянами.

дрібних територіальних уступок й права перемаршу у своїх походах на Україну. Про Україну говорилось на всі боки вже на початку світової війни.

Хібаж кожний розумний чоловік признасть, що колиб вже 1918 року була повстала самостійна українська держава, то не булоб приходило Гітлерови навіть на думку нападати на самостійну національну державу вдоволеного українського народу.

Мрії українських націоналістів і тверда дійсність. Сто літ тому у серці східної Європи, в Києві, серед Кирило-Методіївських Братчиків зродилася була ідея розв'язати українське питання в сполучі зі слов'янським світом.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД, ЙОГО СУСІДИ ТА СВІТ ДЕМОКРАТІЇ

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки, дарма що як червона Росія так теж і нацисти є того переконання, що вони вже розв'язали українське питання, згідно з своїми колоніальними плянами.

зникають з лица землі. Міжнародне сумління занепокоєне тим явищем, але безсиліше, щоб йому протиставитися. Коли так заспокоєно домагання Німеччини чи Росії, то Європа вернула до часу темної реакції; вона дофнулася на століт влад, коли то живі народи діялися як добути поміж переможців. Колиб домагання сил були сповнені, то по тій війні ми дофнулисяб далеко влад, а часи президента Вилсона видавалисяб періодом якогось ангельського, недосяжного ідеалізму.

Проти німецької сили, як і російської, мусить протиставитися якась нова сила, що назавжди унеможливилаб загрозі з боку імперіалізмів, німецького та російського та здіймалаб петлю з шиї українського народу, білоруського польського та з дрібних народів балтійського побережжя, що її затискає Москва від століть, усуваючи заразом загрозі винищення для народів польського та чеського з боку Німеччини, яка постійно пре на схід.

Такою новою силою міг би бути тільки блок держав між Чорним морем та Балтикою, що зорганізувавсь біля самостійної Української Держави та Білорусі з Білорусі, Литви, чи Чехією та з балтійськими державами. Чорноморсько - Балтійський блок це була би потуга з понад сто мільйонів населення з доступом до двох морей, з величезними багатствами землі та величезними можливостями для розвою індустрії.

Українська справа жде своєї розв'язки.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД, ЙОГО СУСІДИ ТА СВІТ ДЕМОКРАТІЇ

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки, дарма що як червона Росія так теж і нацисти є того переконання, що вони вже розв'язали українське питання, згідно з своїми колоніальними плянами.

свідома того, що Україна не її найслабша точка, тому кожне порушення української справи викликає у неї жовть. Не згадав прем. Сікорскі про Україну ще й з тої причини, що в українській справі й Польща має нечисте сумління та все ще сподіється якимсь ходом відзискати Західну Україну. Тому теж до блоку держав прем. Сікорського нікто не поставився серйозно.

Хто здорово погляне на історію та на теперішній уклад сил в Європі, той признасть, що колиб Росія лишилася по тій війні тим, чим вона є нині, то ні існування малих балтійських держав, ні існування самої Польщі на довшу мету як самостійної держави є абсолютно неможливе.

Щоб справді замирити Європу навсе та довести до рівноваги, конечно потреба відбудувати самостійну Україну та створити Союзну Державу з усіх народів, що живуть поміж Чорним морем та Балтикою.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД, ЙОГО СУСІДИ ТА СВІТ ДЕМОКРАТІЇ

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки, дарма що як червона Росія так теж і нацисти є того переконання, що вони вже розв'язали українське питання, згідно з своїми колоніальними плянами.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Українська справа жде своєї розв'язки.

Дж. Малей

Війна, Кляси і Народи

ВАШІНГТОН, Д. К. (ОНА). — Від того часу, як тоталітарні держави напали на миролюбні народи і почали винищувати всі їхні духові й матеріальні цінності, то в обомірній демократичній ідеї стали майже всі народи світа. Повернувшись з воєнних теренів американські офіцери оповідають, що в Північній Африці й на островах Тихого океану, в рядах альянських армій знаходяться воюючі різної масті. Вони воюють поруч білоскірих товаришів і визнають їх несподіваною відвагою. Бувають випадки, що воюють чорної чи жовтої раси багато краще справляються з ворогом, як їхні білі товариші. Вони знаменито надаються до боїв в джунглях і ніпонеці дуже їх боються. Білі люди не вдержують тропічної спеки і нерідко падають жертвою природних елементів, а чорноскірі воюють цього не боються. Вони легше переносять тропічний клімат і часто йдуть в огień серед найбільшої спеки. Американські офіцери подивляються витривалість чорноскірих воюючих і кажуть, що всі балачки про меншевартність муринів є зовсім безпідставні.

В арміях Об'єднаних Держав є воюючі різні раси. Виявляється, що якраз ті люди, про котрих ширителі расової ненависті висловлювалися з погордою, показували в боях найбільш витривалі й послідовні воюючі. Вони знаменито виконують прикази своїх старшин і орієнтуються в джунглях бою багато краще від ніпонеців. Чорно чи жовтоскірі воюючі визначаються великою природною здібністю і багато з них вже відзначено медалями за відвагу на полі бою.

В американській армії є дуже багато воюючих чужинців походження, яких природа наділила іншою шкірою, але військові командири кажуть, що ці люди є дуже добрими воюючими і визначаються небувалою інтелектуальною, волею, наприклад, Смія Алі, що служить в американській армії. Він родився в Арабії, пливав майже по всіх морях як моряк на американських кораблях і люди, крім арабської, англійської, турецької, гіндуської і французькою мовою та знає багато діалектів різних племен в Африці. В американській армії Алі є звичайним воюючим і каже, що хоче чорноскірі дістануть на бойовий фронт, щоб показати нацистам, що вони не мають права нападати на вільні народи і заводити на світ середовищний лад. Алі каже, що людство змагає до поступу й не хоче повертатися в темні віки еспанської інквізиції. Запитаний американським офіцером про життя арабського народу, Алі відповів, що його народ зовсім не є такий, яким його представляють на галівудських фільмах. Ви, американці, говорив Алі, привиччені уважати Арабію за край меду і молока текучий. Ви бачите на екрані прекрасні пальми, гарно зібраних „шків", що викрадають багатих дівчат для забавки і так далі. А все те є пустяки. Арабський народ живе й працює так само, як і всякий інший народ. Є тільки одна ріжниця, — араби страшно бідують. Арабія є засилана пісками і там панує незносіма спека. Галівудські історії про Арабію є надто романтичні й існують тільки в уяві галівудських письменників. Я вже не раз оповідав американцям про тяжке життя мого народу, але описія переконувався, що вони зовсім мені не вірили. Ім галівудська версія про Арабію краще подобається ніж факти.

Алі не має вищої освіти, бо від чотирнадцяти літ свого життя мусів на хліб заробляти, але ви бачите, що він має здоровий простий розум і вміє дивитися на світ реально. Такі люди мають в армії велику вартість.

Довідавшись, що Алі був в Північній Африці, американський офіцер запитав його, що він думає про теперішню воєнну операцію в Тунісі. Алі подумав і каже: „Ми мусимо забрати Туніс. З стратегічного боку, це місто має для Об'єднаних Держав велике значення. Маючи в руках Туніс, ми будемо мати отворений шлях не тільки до Європи, але й до Советського Союзу, якому доставлятимемо воєнні матеріали. Це дуже важне. В Тріполі італійці довгий час вели свою фашистську пропаганду і думали, що перетягли магометан

на свою сторону, але надія так не є. Магометанське населення ніколи не любило італійців і тільки вдавало, що воно з ними симпатизує. В дійсності, магометани очікують, що би Об'єднані Держави визволяли їх з фашистської неволі. Розуміється, додав Алі, це є тільки моя власна опінія і я можу помилятися. Воєнні стратеги повинні ліпше знати своє діло, бо вони його вивчили, а я є тільки простий воюючий. Подивляючись хлопський розум Алі, його запитали, що він, як визнає магометанської віри, думає про війну взагалі. Його відповідь була дуже мудра. Алі сказав: Наша магометанська біблія приказує не вбивати і не починати в громаді ніяких авантур, але вона також наказує нам поважати уряд й слухати його. Як наш народ хотінебудь нападе, то ми, магометани, потрапимо боронити свого права так само, як люди інших вірувань. А хто нас зачепить, хай знає, що ми будемо боронитися до загиби".

Розуміється, додав Алі, що магометанська біблія накладає на вірних такі релігійні обов'язки, яких подорожні люди на не є в стані виконувати, але це не є гріхом, бо не можна наприклад, носити турбан при військовій біблії, а військовий над тоталітарними державами перемогу, то тоді й турбан носитиму".

Алі тишиться великою популярністю в армії. Всі його дуже шанують, поважають і прислухаються до його голосу в різних справах. Його товариші цілком не зважають на краску його шкіри і не погорджують ним за те, що він араб і визнає магометанську віру. Навпаки, його вважають розумним чоловіком і добрим американським воюючим. В армії всі люди, однак.

Те саме є і з суспільними класами на війні. Купці не мають очей і не попадають виключно в бідних, чи виключно в бідних воюючих. Як надлетить ворожий бомбовик, то всі білі і багаті жовніри, ховаються від нього. Як є напад на ворожі позиції, то команда не посилає в огień ні самих бідних, ні самих багатих воюючих. В наступі всі воюючі однакові й в однаковій мірі беруть участь в обороні свого краю. Будьмо певні, що як наші хлопці здобудуть перемогу над ворогом і вернуть домів, то класові різниці і расова ненависть не будуть мати місця в повенному суспільстві.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Т. К. — Як надсилаєте допис, то подайте, хто його написав, бо з Вашого письма видно, що Ви його не написали. Те, що подано про Шевченка, як вступ до допису, забирала три картки машинного письма, а потім допис на дві картки про саме свято. Вступ про життя Шевченка і його те в дописі, якщо це не було виголошене на концерті.

Є ЗЛЕ З ЛЕТУНСЬКОЮ СИЛОЮ НІМЕЧЧИНИ.

ВАШІНГТОН. — З того, що бачимо на воєнній фронті в Тунісі, видно наглядно, що Німеччина не має тепер до розпоряджності більшої кількості літаків. Таке заявив Елмер Дейвис, голова Бюро Воєнних Інформацій. Беручи під увагу, що вдержати Туніс якнайдовше є для нацистів дуже важним з стратегічного згляду, треба припускати, каже Дейвис, що німці таки мають дуже слабкі резерви щодо літаків, коли їх так мало в Африці. Він казав далі, що коли тепер можна американській команді вислати одного дня по сто Літаючих Фортець в різні місця, то це очевидно, що американська перевага починає відбиватися на Німеччині. Та самі німці добре знають, казав далі Дейвис, що це шойно початок.

EVERYBODY DO

SHOOT STRAIGHT
With Our Boys!
BUY WAR BONDS

Д-р Володимир Галай.

НАШІ ВОЄННІ БОНДИ

(Треба закупити 13 біліонів в квітні).

У війні нація поділена на дві групи: фронт та запілля. Фронт, це активна служба на полі бою; запілля — це допоміжна служба для продукції амуніції та всього, що потрібне для ведення активної боротьби з ворогом.

Для вдержання продукції й на закупно усіх припасів для армії держава потребує багату гроша. Його мусить дати самі горожани держави. І то у формі закупна державних воєнних бондів.

В місяці квітні наша держава розписала нову повичку на суму 13 біліонів доларів.

Якби це будуть бонди?

В квітні місяці можна буде закупити ось такі бонди:

- 1) 2½% Бонди Державного Скарбу 1964/69. Підпис на ці бонди начнеється 12 квітня. Найменша сума, за яку можна купити ці бонди — це \$500. Два рази в рік держава платить на них 2½% відсотки — і на ці бонди можна зятягнути позичку. Тому ці бонди надаються як інвестиції для організації або людей з більшою сумою гроша.
- 2) 2½% Бонди Державного Скарбу 1950/52. Ці бонди подібні до бондів 1964/69, а тільки мають менші відсотки та короткий реченець виплати.
- 3) Довжні сертифікати — Серії Б. (Series B) 1944 видані тільки на один рік — приносять тільки ½%. Це інвестиції для банків.
- 4) Податкові ноти Серії Ц. (Series C) видані на три роки — приносять 1.07%. Їх вживають на заплатавання федеральних податків.
- 5) Воєнні Бонди Серії Е (Series E) надаються найкраще для наших людей. Найменший бонд коштує \$18.75, а за 10 років його вартість доходить до \$25. Вони приносять найбільші відсотки, бо 2.90%.
- 6) Воєнні бонди Серії Ф (Series F) це бонди для організації. Вони подібні до бондів серії Ф. — Тільки їх сплатність

припадає за 12 літ, а за \$100 — бонд платиться лише \$74. Процент від цих бондів є лише 2.55.

7) **Воєнні бонди Серії Г (Series G).** За ці бонди треба платити повну суму — себто за \$100 — бонд треба заплатити \$100, а два рази до року Державний Скарб платить відсотки на 2½%.

На бонди серії Е, Ф, і Г. не можна зятягнути позички.

Де можна купити Державні Бонди?

Бонди можна купити на почтових офісах, в банках та тих інституціях, які є назначені державними агенціями для продажі бондів.

Чи є Українські Державні Агенції?

Українські Державні Агенції є у Філядельфії та Клівленді.

У Філядельфії державною агенцією для продажі бондів — від самого початку війни — є **Українське Будівельне Позичкове Товариство** (Ukrainian Building & Loan Ass'n.), яке має відчинений свій офіс для продажі бондів кожного четверга від год. 6—9 вечір.

Дотепер це товариство продало бондів на суму поверх \$350,000 — та одержало від Державного Скарбу **Воєну Грамоту** за свою патріотичну працю.

Як вести далшу працю продажі бондів?

Праця, зв'язана з продажо бондів мусить бути правильна і систематична. — Вони мусить продовжуватись кожного дня, кожного тижня, кожного місяця. В квітні цю роботу треба ще посилити, щоб зібрати потрібних державі 13 біліонів доларів.

Філядельфія влаштує для цієї цілі масове віче в неділю, 18 квітня.

Такі повинні робити теж й інші громади, бо тільки спільними зусиллями усього нашого загалу осягнемо великі успіхи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.

На кружляк мстія Бофало.

Від дня 12 квітня до 1. травня 1943 року буде поведена кампанія нашого міста за те, щоб закупити воєнних бондів за 40 мільонів доларів, бо за таку суму буде збудований американський кружляк з назвою нашого міста.

Український Центральний Комітет переконали, що місцеві українці возьмуть в тій кампанії широкую участь і сповнить тим свій патріотичний обов'язок. Для цієї цілі скликається масове віче на неділю 18 квітня, година 7 вечером, до Українського Народного Дому, 205 Милітері Ровд, Блек Рак, де будуть промовляти до нас різні бесідники українською і англійською мовою, що вясняють ту патріотичну акцію.

Центральний Комітет буде про цю нашу акцію подавати

звідомлення до преси, щоб при тім виявити перед загалом нашу активність зглядом потреб нашого краю. Всі ті, що закуплять у згаданому часі, між 12 квітнем і 1. травнем, воєнні бонди, просимо зголосити до Центрального Комітету, щоб ми знали, як українці виявляються з своїх обов'язків. Також треба бути готовим купити бонди на масовім вічу, що буде 18 квітня.

ЗА У. Ц. КОМІТЕТ:
о. І. Жук, голова
П. Товкач, секр.
БОСТОН, МАСС.

Свято в пам'ять Т. Шевченка.

В такі тяжкі часи, які тепер приходиться переживати, згадувати за „Кобзаря" Шевченка, значить краще розуміти, за що ми боремось та за які правди і свободи. Наша громада звикає кожного року в березні поминати Тараса Шевченка. Так сталося і цього року заходом укр. прав. парохії

та при співучасті місцевих організацій. Цього року біда з тим, що бракує хлопців, бо в війську, а тому нема такого хору, як бувало.

Свято, що відбулося 21. березня, зачалось в церкві, де виставлено образ Шевченка, прикрашений жовто-блакитними денгами, а о. В. Каськів, парох, відправив нахихиду та молебень. Вірні молились за душу Тараса і за долю України. При тому о. Каськів попросив за жертву, бо треба буде засобів, щоб ратувати український народ, як тільки звільниться спід Гітлера. Церковні урядники пішли за жертвою і зібрали \$50, які будуть зложені на окрему книжечку, а в разі потреби будуть вислані.

Пополудні відбувся концерт у церковній галі, який отворив о. Каськів, почім церковний хор відспівав „Заповіт", якого слухали всі повставши з місць. Потім наступили співи хору і деклямації. Усе було зв'язане з творчістю Шевченка. Виступала теж шкільна дівтора Рідної Школи при укр. прав. церкві. Зі старших деклямували Д. Пащак і Т. Вонс. Англійською мовою промовляв молодий Я. Довганюк, що переповів мучениче життя Шевченка. Шкільний хор відспівав під провідом о. В. Каськіва визанку народних пісень. Пісня захопила усіх. Святочну промову виголосив о. Каськів, навзуючи Шевченкову творчість до наших часів. Кінцеве слово виголосив підписаний, звинуючи загал іти за словами Шевченка і його ділами. Концерт, якого всі точки та співи випали дуже добре, закінчено народнім гимном.

М. Давискиба.

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY

JOIN THE PAY-ROLL SAVINGS PLAN

ЗАЩАДІТЬ ГРОШІ!

Купуйте **ФУТРА ТЕПЕР** заки ціни підуть вгору.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР НАЙЛІПШІ ФУТРА НАЙДЕШЕВШІ ЦІНИ

Знайдете у виробничтві **МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО**

Купуйте з **ДОВІР'ЯМ** у **Michael TURANSKY**

350 — 7th Avenue, New York City

Between 29 & 30 Streets 16th floor L.Ackawana 4-0973

HOURS: Daily to 6:00 P. M. Saturdays to 5:00 P. M.

ЛЮБКА КОЛЕССА
виступить з власним концертом в Тавн Гол в Нью Йорку в неділю 18. квітня 1943.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Повідомляємо всі Відділи У. Н. Союзу з Нью Йорку, Бронкс, Брукліна, Асторії, Джемейки і Стетен Айленд, що:

ЗБОРИ КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

відбудуться в **ЧЕТВЕР, 15. КВІТНЯ (APRIL 15, 1943)** в 8. годині вечір в ЦЕРКОВНІ ГАЛІ СВ. ЮРІЯ, 217-19 1ST ST. В. ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.

На ці збори мають прийти всі відділові урядники і делегати з місцевих місцевостей, щоб обговорити справу об'єднання У. Н. Союзу та інші важні справи.

ЗА КОМІТЕТ ВЕДЦІЛІВ У. Н. С.:
С. Ковальчук, голова М. Ликтей, секр.

НАРЕШТІ ПО ДОВГІМ ОЖИДАННІ

3 нові сенсаційні **ПОЛЬКІ** на рекордах **СОНАРТА** — найкращі з часів „Бір Бе-рест" і того року, що, раз почувши, ви ніколи не захочете бути без них.

ОСНІ СНІГУР („Король Польки") і його оркестра виконали:

- M-580 ВЕСЕЛА ПОЛЬКА (Joyful Polka)
- ГРАП МЕНІ, СКРІПКО (Sonart Live Polka)
- M-581 ПОЛЬКА: НЕ ТЕПЕР (Down Patrol Polka)
- ВАЛЬС: БАНДУРА (Fed. Roses—Waltz)
- M-582 ПОЛЬКА: ГАНЬКА (Fiesta Polka)
- ПОЛЬКА НОВОМОДНА (Victory Polka)
- M-583 ГРЕМЛІН ПОЛЬКА (Korobushka)
- ПАНДОРА ПОЛЬКА (Hopak)

Ціна 79 ц. за один рекорд. Питайте за ціни рекордів в нашому торговля рекордами або пишть до: **SONART RECORD CORP.** 251 W. 42nd St., New York City

Михайло Скоробогач

ставить для **Українського Запомогового Тов. „ДНІСТЕР"**

361. Відділу Українського Народного Союзу
ДРАМУ В 4-рхх ДІЯХ М. СТАРИЦЬКОГО

„ЦИГАНКА АЗА"

ДВА ДНІ:
в **Суботу, 10-го, в Неділю, 11-го Квітня 1943 року**
Two days: Sat., April 10, Sun., April 11, 1943

БЕРУТЬ УЧАСТЬ: Люба Ковальська, Маруся Л. Скоробогач, М. Міліна, Михайло Скоробогач, Петро Чорнюк, Ярослав Мірус, Андрій Дубас, Михайло Перчишин, Стефан Ковальчук, Василь Гельнер та інші.

Оркестра **ІОСИФА СНІГУРА**. Костюми **Ф. БРАЖНИКА**.
Режисура і Вокальний Асамбля: **МИХАЙЛО СКОРОБОГАЧ**.

В ЦЕРКОВНІ ЗАЛІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK CITY

Початок: В СУБОТУ 7:30 вечером
В НЕДІЛЮ 6:30 вечером

Вступ: \$1.00, 75 ц. і 50 ц. PLUS TAX

ЛЮБА КОВАЛЬСЬКА
в ролі „Ази".

Нові Думки про Сон

Як довго спати?

Кількох потреба людини спати, а може ще важніше, кількох найменше, потребує людина спати і проте бути здоровою і здійною до праці, це питання, на які дуже важко відповісти. Потреба спання постійно змінюється від уродження аж до зрілого віку. Новонароджена дитина спить майже 24 години, одномісячна 18, однорічна 14 годин. В третьому році вона потребує спати 12, а в десятому 10 годин. Оскільки може зменшитися потреба сну у людини, залежить головним чином від призвичаєння. Так звана „потреба сну“ не є ніякою потребою, але подібно, як потреба поживи, залежна в великій мірі від звички. Молода дівчина, що живе собі вигідно в батьківській хаті, це в 9-тій годині не може встати з ліжка, хоч спала 10 годин. Три роки пізніше, як молода мати під впливом примусом материнських обов'язків, вдоволюється сімома годинами спання і виглядає краще й здоровіше, як перше. Кого ніщо не стягає з ліжка, той радо лежить у нім. Багато спання не відвідує, але робить ледачим. Навпаки, кому внутрішню почуття обов'язку не дає спокою, кого честолюбність підганяє, щоб був першим при праці, для кого день не має досить годин до сповнення завдань, той не може довго лежати в перинах. Німецький філософ Кант любив з природи довго спати. Та почуття обов'язку казало йому, що сім годин є аж надто великою даниною для дозволя. По сімох годинах сну слуга мусів його будити і не вільно було йому перестати грати й теліпати Кантом так довго, аж доки не прочував не встав. Старинному заводничкові, македонському цареві Олександрові, римському генералові Цезареві або Наполеонові, пруському королеві Фридрихові Великому німецькому полководцю і природничкові Гумбольтові або американському винахідникові Едисонові маси обов'язків, пливів і бажань не давали довго спочивати в постелі. Усі вони спали коротко, але за те — глибоко. Бо тайною короткого сну є його глибина. Згадані полководці спали підчас воєнних походів не виймаючи, але цілими тижнями, лише 3 до 5 годин і спали в кожній ситуації. В ніч перед битвою під Гавгавелем Олександрові дозволили спати останній. Він заснув по серед мовків на голий землі.

Боротьба проти сну.

Історія людської культури це не лиш історія боротьби з пралісом і повторами, з дорамми року й пісонням, з морем і горами, але й історія боротьби з ніччю. Пралідолина була невідомим темряви. Заходило сонце, заходило й життя. Жалюну ніч, як час страху й безсилля, вона закутана мусла тихо провотити серед спання. Та від той днини, як уперше в передісторичній печері запалахотіла ватра і рідна мисливців, одягнених у шкіри, сиділа довкола неї довго поза присмерк, у баску світила й темла, а вхід до печери хоронив прикочений камінь, від той днини аж до нашого часу веде людина боротьбу як з усіма іншими силами природи, так і з ніччю, а тим самим і зі сном. Огонь виторив на некультурній землі питомо людську атмосферу, яку ми сьогодні звеличимо як поезію-огнища, як спокій до-

мового побуту. Ще живе більшість людей в Азії, в тропічних краях і на „Дикім Заході“ Північної Америки так примітивно, як мисливці каменяної доби. При допомозі табороного багаття або нудженого каганчика видирають вони ночі нічні радости одної коротенької години. Та кожна нафтова лампа, яку засвітить в достеменній кімнаті, в якійсь віддаленій від світу хуторі, або яка найде почесне місце як європейська новість у краю негрів, стає передовою стійкою на величній фронті культури з ніччю. Кожна книжка, яка найде місце в хаті на полиці з книжками, а по яку вечери, по скінченій праці сягне рука й яка не дасть спати лиш одній людській душі поза години, коли вона звичайно йде спати, й удержить її в чарях переживань, кожна така книжка стає в хаті боевиком проти демонів ночі. Кожний кіновий портал, що десь у малім містечку отвірає свої двері й перший раз від заложених цієї людської оселі розсвітає ввечерю штучним світлом ринку, є ілюмінаною тріумфальною брамою вдоволення із неспання над скорим сном перед північчю, сном, що став атактичним. Який хтось хотів зробити статистику сну мешканців, то міг би зробити біля сну й виказати, що серед громадянства конто „сон“ стає чим раз менше з відкриттям кожного театру, кожного кіннокожного вечірньої школи й кожної бібліотеки. Заведення радіа є велетенською офензивою проти сну. Тимчасом, як досі міська культура була наче обведена довкола якимсь середньовічним муром і вже пів години поза містом світ лежав у 10 годині ввечері в глибокій сільській сні, розливається тепер життя міста наче по прориві греблі вільно до рівнини й його хвилі розбиваються об мурі, найдалше віддалених сіл і хуторів. І там, де родина, відколює сягає людська пам'ять, не знала нічого іншого робити, як іти спати разом із курми, там сидять тепер селяни з люльками в зубах і саухають вечірньої музики, яка звенить таємничо, начеб співали янголи... і навіть ловець тюленів, ген далеко на Ледовім океані не спить перед північчю... він слухає симфонічного концерту з Осло, столиці Норвегії. І на кількох-то соток тисяч годин зменшився бюджет сну людства лише за тих кілька літ, відколи введено радіо. І він паде з ночі на ніч. Як культура підноситься, паде пайка сну. Старосвітське село спить в 9-тій, мали містечко лежить в 10, в середнім місті гостиниці гасить світла в 11, у величій місті маси заповняють в тій порі галерії арени, щоб приглянутися останнім зусиллям шестидневного Іздіця. Нема ніякого занепаду, ніякої дегенерації (звиродніння), але є підйом, збагачення життя годинами, які вириваються з смерті, щоденній нічній смерті. Бо в тім самім часі, як денний робітник заживає радости дозволя в танці, гри, або спорті, сидить учений над своїми книжками, поет над своїм рукописом, винахідник над своїми конструкціями, машиніст шумить, як вітер серед глухих ночі, керманіч кермує кораблем під небом, засіяним зорями, а дипломат, що їде нічним літаком на місце рашіної конференції, формулює в думках, як мають звучати договори. Чи будемо це вжити, чи будемо це оплакувати, — сон кришиться і приїде людуство, яке буде спати не 8, але 7, 6 або може ще й менше годин. А тому, що все на світі є звичкою, набутою або оді-

ПЕРША ПИСАНА КОНСТИТУЦІЯ

Відома річ, що менші та більші держави й цілі великі царства та імперії існували ще в дуже давню давнину, можна сказати з непам'ятних часів. Одночасно, з дуже давніх часів творилися й розвивалися думки про різні форми держави й правління та укріплялися закони про державну організацію й владу в державі. В обнові тих законів лягали здебільша старі звичай та традиції, або різні державні завоювання задавали свою фактичну владу у форму права й закона.

Як відома, вже в дуже давні часи (в стародавній Греції, в Італії, тощо) існували такі держави, які ми сьогодні називаємо республіками. Були навіть демократичні республіки. Одначе керувалися вони теж лише старими звичаями й традиціями. Перша писана конституція, значить документ затверджуючий республіканські форми правління на певній території й обов'язуючий її мешканців, з'явилася в Америці в 1639 році і була складена невеликою групою кольоністів в Конетикат. В долину річки Конетикат вони зайшли з Масаузетс, в той час англійської кольонії, під суверенною владою англійської держави й під місцевим правлінням церкви і церковних властей; громадянські права в кольонії мали лише члени церкви. Переселенці в Конетикат, яке в той час було ще дикою й незаселеною пустелею, порвали звязки з британською державою, як й теж з пануючою церквою в Масаузетс, та створили свою організацію, для якої прийняли деякі головні правила правління та склали їх у форму конституції. Головні правила були такі, що всяке правління повинно бути в руках народу; що не можна збирати податків без згоди народного представництва; що всі громадяни мають рівні виборчі права; та що сусідні громади і кольонії, якщо згодяться, на так само врядування, можуть приставати до спілки трьох перших осель. Під тою першою писаною конституцією Конетикат зберегло своє самоврядування на протязі цілого століття.

Відома річ, що менші та більші держави й цілі великі царства та імперії існували ще в дуже давню давнину, можна сказати з непам'ятних часів. Одночасно, з дуже давніх часів творилися й розвивалися думки про різні форми держави й правління та укріплялися закони про державну організацію й владу в державі. В обнові тих законів лягали здебільша старі звичай та традиції, або різні державні завоювання задавали свою фактичну владу у форму права й закона.

Як відома, вже в дуже давні часи (в стародавній Греції, в Італії, тощо) існували такі держави, які ми сьогодні називаємо республіками. Були навіть демократичні республіки. Одначе керувалися вони теж лише старими звичаями й традиціями. Перша писана конституція, значить документ затверджуючий республіканські форми правління на певній території й обов'язуючий її мешканців, з'явилася в Америці в 1639 році і була складена невеликою групою кольоністів в Конетикат. В долину річки Конетикат вони зайшли з Масаузетс, в той час англійської кольонії, під суверенною владою англійської держави й під місцевим правлінням церкви і церковних властей; громадянські права в кольонії мали лише члени церкви. Переселенці в Конетикат, яке в той час було ще дикою й незаселеною пустелею, порвали звязки з британською державою, як й теж з пануючою церквою в Масаузетс, та створили свою організацію, для якої прийняли деякі головні правила правління та склали їх у форму конституції. Головні правила були такі, що всяке правління повинно бути в руках народу; що не можна збирати податків без згоди народного представництва; що всі громадяни мають рівні виборчі права; та що сусідні громади і кольонії, якщо згодяться, на так само врядування, можуть приставати до спілки трьох перших осель. Під тою першою писаною конституцією Конетикат зберегло своє самоврядування на протязі цілого століття.

Відома річ, що менші та більші держави й цілі великі царства та імперії існували ще в дуже давню давнину, можна сказати з непам'ятних часів. Одночасно, з дуже давніх часів творилися й розвивалися думки про різні форми держави й правління та укріплялися закони про державну організацію й владу в державі. В обнові тих законів лягали здебільша старі звичай та традиції, або різні державні завоювання задавали свою фактичну владу у форму права й закона.

Як відома, вже в дуже давні часи (в стародавній Греції, в Італії, тощо) існували такі держави, які ми сьогодні називаємо республіками. Були навіть демократичні республіки. Одначе керувалися вони теж лише старими звичаями й традиціями. Перша писана конституція, значить документ затверджуючий республіканські форми правління на певній території й обов'язуючий її мешканців, з'явилася в Америці в 1639 році і була складена невеликою групою кольоністів в Конетикат. В долину річки Конетикат вони зайшли з Масаузетс, в той час англійської кольонії, під суверенною владою англійської держави й під місцевим правлінням церкви і церковних властей; громадянські права в кольонії мали лише члени церкви. Переселенці в Конетикат, яке в той час було ще дикою й незаселеною пустелею, порвали звязки з британською державою, як й теж з пануючою церквою в Масаузетс, та створили свою організацію, для якої прийняли деякі головні правила правління та склали їх у форму конституції. Головні правила були такі, що всяке правління повинно бути в руках народу; що не можна збирати податків без згоди народного представництва; що всі громадяни мають рівні виборчі права; та що сусідні громади і кольонії, якщо згодяться, на так само врядування, можуть приставати до спілки трьох перших осель. Під тою першою писаною конституцією Конетикат зберегло своє самоврядування на протязі цілого століття.

Відома річ, що менші та більші держави й цілі великі царства та імперії існували ще в дуже давню давнину, можна сказати з непам'ятних часів. Одночасно, з дуже давніх часів творилися й розвивалися думки про різні форми держави й правління та укріплялися закони про державну організацію й владу в державі. В обнові тих законів лягали здебільша старі звичай та традиції, або різні державні завоювання задавали свою фактичну владу у форму права й закона.

Як відома, вже в дуже давні часи (в стародавній Греції, в Італії, тощо) існували такі держави, які ми сьогодні називаємо республіками. Були навіть демократичні республіки. Одначе керувалися вони теж лише старими звичаями й традиціями. Перша писана конституція, значить документ затверджуючий республіканські форми правління на певній території й обов'язуючий її мешканців, з'явилася в Америці в 1639 році і була складена невеликою групою кольоністів в Конетикат. В долину річки Конетикат вони зайшли з Масаузетс, в той час англійської кольонії, під суверенною владою англійської держави й під місцевим правлінням церкви і церковних властей; громадянські права в кольонії мали лише члени церкви. Переселенці в Конетикат, яке в той час було ще дикою й незаселеною пустелею, порвали звязки з британською державою, як й теж з пануючою церквою в Масаузетс, та створили свою організацію, для якої прийняли деякі головні правила правління та склали їх у форму конституції. Головні правила були такі, що всяке правління повинно бути в руках народу; що не можна збирати податків без згоди народного представництва; що всі громадяни мають рівні виборчі права; та що сусідні громади і кольонії, якщо згодяться, на так само врядування, можуть приставати до спілки трьох перших осель. Під тою першою писаною конституцією Конетикат зберегло своє самоврядування на протязі цілого століття.

Відома річ, що менші та більші держави й цілі великі царства та імперії існували ще в дуже давню давнину, можна сказати з непам'ятних часів. Одночасно, з дуже давніх часів творилися й розвивалися думки про різні форми держави й правління та укріплялися закони про державну організацію й владу в державі. В обнові тих законів лягали здебільша старі звичай та традиції, або різні державні завоювання задавали свою фактичну владу у форму права й закона.

Як відома, вже в дуже давні часи (в стародавній Греції, в Італії, тощо) існували такі держави, які ми сьогодні називаємо республіками. Були навіть демократичні республіки. Одначе керувалися вони теж лише старими звичаями й традиціями. Перша писана конституція, значить документ затверджуючий республіканські форми правління на певній території й обов'язуючий її мешканців, з'явилася в Америці в 1639 році і була складена невеликою групою кольоністів в Конетикат. В долину річки Конетикат вони зайшли з Масаузетс, в той час англійської кольонії, під суверенною владою англійської держави й під місцевим правлінням церкви і церковних властей; громадянські права в кольонії мали лише члени церкви. Переселенці в Конетикат, яке в той час було ще дикою й незаселеною пустелею, порвали звязки з британською державою, як й теж з пануючою церквою в Масаузетс, та створили свою організацію, для якої прийняли деякі головні правила правління та склали їх у форму конституції. Головні правила були такі, що всяке правління повинно бути в руках народу; що не можна збирати податків без згоди народного представництва; що всі громадяни мають рівні виборчі права; та що сусідні громади і кольонії, якщо згодяться, на так само врядування, можуть приставати до спілки трьох перших осель. Під тою першою писаною конституцією Конетикат зберегло своє самоврядування на протязі цілого століття.

Відома річ, що менші та більші держави й цілі великі царства та імперії існували ще в дуже давню давнину, можна сказати з непам'ятних часів. Одночасно, з дуже давніх часів творилися й розвивалися думки про різні форми держави й правління та укріплялися закони про державну організацію й владу в державі. В обнові тих законів лягали здебільша старі звичай та традиції, або різні державні завоювання задавали свою фактичну владу у форму права й закона.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАНТРАМ, МІШ. — Повідомляємо всіх своїх членів, що збори Тов. ім. Маркіана Шапкевича, відбудуться в неділю, 11. квітня, в год. 1:30 пополудні, в Українській Хаті, 2240 Грейлінг ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Василь Болдурт, рек. секр.

ГВАЙТСТОН, Н. П. — Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє, що збори відбудуться 10. квітня в 8. год. ввечір під ч. 146-22 — 22. Еуеня. Обов'язком членів є прийти на ці збори, бо будуть важкі справи до полагодження. Член, що не приїде на збори, заплатити кару згідно статуту. — М. Баран, преед.; С. Кузьма, кас.; М. Лявський, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 11. квітня, в 12. год. вполудне, в сазі церковній при Окей і Райс ул. Просимо всіх членів і членів жінки прийти на збори в означений час. Довгуючих членів просимо виробити свої заклади вкладки. — Ф. Еасіновський, пр.; Т. Шкіула, секр.

КАРНЕГІ, ПА. — Тов. Січ, від. 136, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори будуть відбудуватися в кожну другу неділю по першій, а не в третю неділю, як попередно. — Василь Копока, секр.

СИРАКОЗ, Н. П. — Подяємо до відома членам Товариства Української Січі, від. 39, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в год. 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важкі справи до полагодження. — За уря: О. Шмокалюк, преед.; В. Осохіський, фін. секр.; А. Кулик, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ПРОДАЮ
ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ
І РІЖНОГО РОДА БІЗНЕСИ.
Полагожую нотаріальні справи.
Продаю різного роду аскурацію
PETER BARTKIW
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public
309 E. 14 St., New York, N. Y.
Phone AL. 4-8254

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ
І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel. EAsex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

БОЛІНІ
Рани на ногах, опухлі ноги, шкрябкі на ногах, болі в ногах, слабкість (запалення жил), нудота й блювота, болі в колінах чи в істопках і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції.
Лікує згублення литок і котків.
Офісні години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 ввечір, Нема, урядових годин у неділю.

Dr. L. A. VENLA
320 W. 86 St., New York City
Вільям Броудер.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НА ДІЯНІ
На що організацію можна сміло надіятися, бо вона має певне знання, здобуте довголітнім досвідом на службі тужешної громади серед найвибагливіших родів.
Ці роки досвіду не змарнувалися; вони послужили на вдосконалення нашої організації і витиснули на ній знак довгих років.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: REgen 4-8989 Phone: BAYonne 3-0540

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ДОСВІДЧЕНИХ ОПЕРАТОРІВ до шиття суконки. Постійна праця, сприятливі робітничі умови. Віскока платня. Голосіться до:
A. H. MONHEIM
445 — 5th St., West New York, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧАТ
у віці 16 і вище. Чистенька і легенька праця. Сприятливі умови. Добра платня на початок. Досвід не потрібний.
WELLER EMBROIDERY CO.
545 — 36th St., Union City, N. J.

ПОТРІБНО WINDOW CLEANER-а.
Постійне заняття. Тиждень платня від \$35 до \$50. Досвіду не вимагаємо. Голосіться до:
M. SOKOLOWSKY
878 S. 14th St., Newark, N. J.
Tel. ESsex 3-3674.

ДАРОМ! ДЛЯ СКОРОЇ ПІЛЬГИ І ПОМОЦІ В БОЛЮ
РЕВМАТИЗМУ
ВАПНІННЯ ЖИЛ
НЕВРАЛЬГІ

Якщо Ви ще ніколи не вживали РОСЕ табличок просимо Вас їх спробувати — нашим коштом. Позвольте вислати Вам пошту паку — вживайте 24 таблички ДАРОМ, якщо вони не дадуть Вам скорой пільги і Ви не будете вповні надволени з вислату та дешевої ціни цієї пачки, зверніть не зужити часті і Ви не будете нам нічого доводити. ВІДЧИНИМ ВВАЖАТИМЕ ДЕНЬ, КОТРОГО ВИ ВИСЛАЛИ ПО ЦІ ДАРОВАНІ ТАБЛИЧКИ. Не посилайте грошей — ми Вам іна і адресу до:
ROSSE PRODUCTS CO., Dept. O-19
2708 W. Farwell Ave. Chicago, Ill.

Даром пробка
МІЛЕРТОН LAXATIVE
Тепер є небувала нагода для всіх, що герляють на недомаганія шлунока й випробували коптовані ліки й зела, а не найшли полєкші. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Мілертона, котрих не зарпорується ні варитися, а споживається в натуральній формі. По вжитті пробки переконайтеся, як скотують діляють в недомаганіях таких, як кванс шлунока, газ, нестерпність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомаганія, котрі походять з цього травлення. Щобні переконатися, пишть по пробку.

Спеціальна Оферта
по знижених цінах.
[ ] \$1.00 за 1 коробку Мілертону
[ ] \$1.50 за 2 коробки Мілертону
[ ] \$2.00 за 3 коробки Мілертону
Питайте за злілами Мілертону у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,
P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.
Single package not sent C.O.D.
Small postage stamps acceptable.
Ці ціни вживі лише при замовленні просто з головного офісу.

ІВАН БУНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджу погребани по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Завіляєм похоронами
в БРОК, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ЩАСТЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ!
70-акрона фарма, 7-кімнатний дім зі всіма потрібними устаткуваннями. 1.100 курок, качки, свині, 2 корови, 2 ялівки, лоний трактор і інші фармерські машини. Є багато ліснини, віска, кукурुзи, сіна, соломки і 5 акрів доброго лесу. Хорій фармер продає фарму просто за половину ціни.
4-акрова фарма, 8-кімнатний дім, курники, близько Ньюйорської дороги, бо лише 4 блоки від боса, що їде до Нью Йорку.
5-акрова фарма в малому селі, 6-кімнатний дім, всі потрібні устаткування. Пшениця, курники, стави і 3 блоки від залізничної станції. Одна година їзди до Нью Йорку. Добра земля для всього. Є багато опочивих дерев, виноград і добрий ліс.
Купити собі фарму і будувати незалежні від всяких клопотів. Ви посадите собі, що захочете, а ярини є завжди свіжа. Ви будете вільним господарем на своїй власній землі.
Пришліть 3 ц. марку, а ми вишлемо Вам повний спис всіх фармів на 1943 рік. — Затримайте мій адрес. 68.73
Stephen D. Satzewich
GENERAL INSURANCE and REAL ESTATE BROKER
32 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRamercy 3-0713

ТАРЗАН, ч. 747. Загроза й визов.

Як моряки працювали горничково під його кермою. Джергер посміхався: „Ця тайна зброя їх доконає“.

Той ночі вони повеслували до берега коло огорожі Тарзана, готові до загальної атаки.

Бистрі очі Тарзана побачили постати. „Як хочете згнути, ходіть!“ — крикнув він.

Джергер засвітив смолоскип, потім крикнув: „Підайтеся, або ми спалимо село й вас у ньому живцем!“

Джергер засвітив смолоскип, потім крикнув: „Підайтеся, або ми спалимо село й вас у ньому живцем!“